

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theses Theologicæ De Gratia, Libero Arbitrio,
Prædestinatione, &c. In Qvibus Doctrina Theologorum
Societatis Jesu contra Corn. Jansenii [Iansenii]
Augustinum Defenditur**

Derkennis, Ignatius

Antwerpiae, 1641

Cap. V. Confertur eadem cum opinionibus Caluini & aliorum
heterodoxorum, per XVIII. Parallela.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73715)

CAPVT QVINTVM.
 ANTI-STATERA
 Opposita Stateræ dolosæ Corn. Iansenij:

In qua errores Hæreticorum nostri temporis, & Assertiones Iansenij Parallele appenduntur.

Cornelius Iansenius Operi suo subtexit Parallelum, seu Stateram, vt vocat, in qua succo omni totius Tractatus sui expresso Semi-Pelagianorum errores, & consequenter Pelagianorum (quandoquidem eos non re, sed solo nomine velit differre) ita attemperat sententiis Recentiorum, id est, Valentia, Molina, Bellarmini, Suarez, Vasquez, Lessij, quos scilicet solos nominat, vt has, & illos falsis quasi ponderibus, id est, fraudulentis ratiocinationibus in perfecto æquilibrio, seu consensu inuicem respondere faciat, nonnullis exceptis, in quibus scilicet Recentiores magis à veritate vult aberrare. Huic Parallelo Ianseniano Anti-Statera nostra respondet, in qua notis omnibus, & consequentiis sepositis (quibus ille fucum facit) nudas hinc inde sententias fideliter appendimus; vt ex iis per se ipse statuat Lector, quantum ad perniciosissimos huius temporis errores accesserit, aut ab iis recesserit is, qui doctissimorum virorum sententias violentè quasi in equuleo positas extendit, & torquet; vsque dum non solum antiquis, & obsoletis erroribus conuenire, sed eosdem etiam in nonnullis excedere videantur: & animaduertat non aliis armis Catholicos ab hæreticis, quàm nos à Iansenio impugnari.

PARALLELV M PRIMVM.

Impossibilitas naturæ puræ

IANSENIVS,

Nihil connaturalius innocenti imagini Dei cum capacitate Dei naturaliter condita, quàm gratia. Tom. 2. de stat. puræ nat. lib. 1. c. 20. col. 779.

Perspicuum est naturam rationalem non posse sine dono gratiæ supernaturali institui. Tom. 2. de stat. puræ nat. lib. 1. c. 4. col. 698.

Sine Dei amore, & iustitiæ creatura rationalis nec recta esse nec condi potest. Tomo 2 de stat. puræ nat. lib. 1. c. 3. & 7. col. 687. & 713.

HETEREDOXI.

CALVINVS 1. *Instit. cap. 15. §. 4.* Dei imago est integra naturæ humanæ præstantia, quæ refulsit in Adam ante defectionem.

LVTHERVVS *Genes. cap. 3.* Quin hoc institutum, iustitiam non fuisse quoddam donum ... sed fuisse verè naturalem.

IDEM *ibid.* Ita vt natura Adæ esset diligere Deum, credere Deo, agnoscere Deum: hæc tam naturalia fuere in Adamo, quàm naturale est, quòd oculi lumen recipiant.

Si

Ca-

Iansenius. Heterodoxi.

Sic crearetur pura natura, omnia eius peccata Deo auctori, non creaturae, imputari deberent. Tomo 2. de stat. puræ nat. lib. 1. c. 5. col. 697. & 775.

Ex miseris puræ naturæ cogimur ad diversas impietates, blasphemias in Deū, & ad Manichæismam. Tomo 2. de stat. puræ nat. lib. 3. c. 15. col. 945.

Idem CHAMIER. lib. 1. c. 1. n. 10. ubi retulisset verba Bellarmini de naturâ hominis, sic ait: Ex quibus quis non concludat, à Deo creatum esse hominem naturâ morbidum, & languidum, atque habere carnem, cum qua luctari perpetuò opus esset, quod, si à Manichæis nihil habet, vnde esse potest?

LYTHERVS in Gen. 3. Dicunt (Papista) non solum in hominis natura, sed etiam in diabolo naturalia mansisse integra; hoc palam falsum est.

CALVINVS 1. Institut. cap. 15. §. 1. Cuius (Dei) in contumeliam recideret, si quid vitij inesse naturæ probaretur.

Idem lib. 2. Institut. cap. 1. §. 6. Naturam illic notari (in verbis Apostoli: Eramus naturâ filij iræ) non qualis à Deo condita est; sed vti in Adam vitata fuit, facile colligitur, quia minimè consentaneum esset, Deum fieri mortis auctorem.

CHAMIERVS tom. 3. lib. 10. cap. 17. n. 3. Per creationem non habetur concupiscentia... alioqui Deus esset auctor mali.

PARALLELV M II.

Originalis peccati transfusio.

IANSENIVS.

Peccatum originale per libidinem, seu concupiscentiam, tamquam veram causam transfusionis... atque ita ex ipsa naturæ rei propagatur. Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib. 1. c. 6. col. 209.

Filij in parente peccasse dicuntur (originaliter) quia stirps siue radix ipsa vitata est, ex qua fuerat propago ducenda; quâ semel vitatâ, rerum natura postulat, aut patitur, vt huiusmodi radicis vitium in fructibus inde nascentibus ostendatur. To. 2. col. 212.

Non secus, ac subinde cacitas, podagra, aliæq. parentum vitia, cum affectuum, tum corporum, transfunduntur. To. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 1. c. 16. col. 245.

Peccatum (originale) traducitur in prolem, quia semen vnde nascitur... vitiatum est. Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib. 1. c. 20.

Ex concupiscentia carnem captiuante in ipsum apicem voluntatis tanta pernicies, que animam peccati ream statuat, inferri potest. To. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 1. c. 23. col. 271.

HETERODOXI.

CALVINVS 2. Institut. cap. 1. §. 7. A radice putrefacta rami putridi prodierunt, qui suam putredinem transfuserunt ad alios ex se nascentes surculos; sic enim vitij sunt filij in parente, vt nepotibus essent tabifici.

LYTHERVS in psal. 51. ad illud: In iniquitatibus conceptus sum. Semen humanum, massa, ex qua formatus sum, tota est vitio, seu peccato corrupta, materia ipsa est vitata, lutum illud, vt sic dicam, ex quo hoc vasculum fingi cepit, damnabile est... ipsa conceptio, ipsa augmentatio factus in vtero, antequam nascimur, & homines esse incipimus, est peccatum.

CALVINVS lib. 2. Institut. cap. 1. §. 8. Quidquid in homine est ab intellectu ad voluntatem, ab anima ad carnem vsque, concupiscentiâ inquinatum, refertumque est.

Idem ibid. §. 9. Non appetitus tantum inferior eum (Adamum) illexit; sed arcem ipsam mentis occupauit nefanda impietas, & ad cor intimum penetravit superbia &c.

LYTHERVS plurima habet similia in psal. 51. & alibi sepe.

PARAL-

PARALLELVM III.

Reprobatio positiva.

IANSENIUS.

Circa ex duobus, quorum uterque originali culpa maculatus est, hic, non iste reprobetur à Deo, rei illius nulla omnino causa ex parte hominis à nobis dari potest, sed pendet à puro beneplacito Dei. Tomo 3. lib. 10. c. 4. col. 1022.

Effectus reprobationis sunt, excratio, obduratio, desperatio. Tomo 3. lib. 10. c. 5. col. 1024.

Certa veritas est & illa, esse in iis (reprobis) reprobationis effectus, quod & de desertione & derelictione peccatoris existimari debet. Ibidem.

Reprobi ad illud seruiunt, ad quod idonei sunt. . . . nempe ut in ipsis Diuina vindicta, quâ peccatum plecti meruit, seueritas, ac iustitia monstratur. Tom. 3. lib. 10. c. 17. col. 1064.

Deus alios, quos non elegit ad regnum, noluit eos eligere ad media, hoc est ad fidem, & quia noluit eis fidem, noluit eis etiam predicationem & miracula fieri, quamuis videat eos Euangelio predicato obedituros. To. 3. lib. 9. c. 20. col. 974.

Vide quid ad argumenta contra prædestinationem, & reprobationem suam respondeat Iansenius. To. 3. lib. 10. à cap. 6. vsque ad 11.

HETERODOXI.

CALVINUS lib. 3. Instit. cap. 22. §. 11. Si non possumus rationem assignare, cur suos misericordiâ dignetur, nisi quoniam illi ita placet; neque etiam in aliis reprobandis aliud habebimus, quàm eius voluntatem.

IDEM lib. 3. Instit. cap. 23. §. 1. Minime est consentaneum præparationem ad interitum alio transferre, quàm ad arcanum consilium Dei.

IDEM ibid. cap. 22. §. 11. Admonetur homines nihil causæ querere extra eius voluntatem, nempe in reprobatione.

CHAMIERVS tom. 3. tit. 8. idem tradit. CONTRA-REMONSTRANTES, siue per Caluinistæ, in Specimine Amstelodamensi art. 21. Reprobatio absoluta facta est, ut per certam media perueniatur indeclinabiliter ad definitum finem: hæc media sunt; excratio, & obduratio in peccatis.

PETRVS MARTYR in Ep. ad Rom. cap. 9. titulo de prædestinatione: Adducitur etiam ut reprobationis effectum, excrati & incrassati cor populi, ut non intelligant.

CALVINUS lib. 3. Instit. cap. 24. §. 12. Quos (reprobos) in vitæ contumeliam, & mortis certum creauit, ut iræ suæ organa forent, & leuicitatis exempla.

CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrod. art. 49. Quos Deus creauit in opprobrium, vitæ & mortis perditionem, ut instrumenta sint suæ iræ. . . eosdem vel mediis sui verbi audiendi priuat, vel per ipsammet Euangelij prædicationem magis excræcat, excræcutur & obsurdescere facit, ut sic ad finem suum perueniant.

Eadem penè verba habet Caluinus lib. 3. Instit. cap. 24. §. 12.

Vide, quomodo ad similia haud dissimiliter respondeat Caluinus lib. 3. Instit. cap. 23. per totum.

PARALLELVM IV.

Deum non velle omnes homines saluos fieri.

IANSENIUS.

Erronea est sententia Recentiorum, qui exponunt locum Apostoli 1. ad Tim. 2. Vult omnes homines saluos fieri

HETERODOXI

CALVINUS lib. 3. Instit. cap. 24. §. 16. in 1. ad Timoth. 2. Quo nihil aliud profectò significat, quàm nulli hominum ordini viam ad salutem præclusisse.

POMI-

Iansenij.

Heterodoxi.

fieri: de voluntate saluandi omnes, quantum in se est. b Expositio enim ea ab errantibus introducta, à veris gratia defensoribus grauius improbata est. a T.O.I. col. 514. b T.O. 3. l. 3. c. 20. col. 374.

b Non potest statui voluntas generalis, quâ Deus omnes homines in damnatione primi peccati positos, velit saluos fieri, & ex qua voluntate generalia remedia sint omnibus preparata. Tom. 3. lib. 10. c. 2. col. 1013.

Antecedens voluntas omnes saluandi est nuda uelleitas, qualem Deus habet erga iam damnatas creaturas. Tom. 3. lib. 3. c. 19. col. 379.

c Deus alios, quos non elegit ad regnum, quia noluit eis intendere finem, nempe salutem, noluit eos eligere ad media, hoc est, ad fidem: & quia noluit eis istum finem, noluit eis etiam prædicationem Euangelij & miracula fieri, quamuis uideat eos Euangelio prædicato obedituros. Tom. 3. lib. 9. c. 20. col. 974.

D Nil inuat quod Chrysostomus, Oecumenius, Theophylactus, alique Græci sensum istum Recentiorum uerum esse dicant; quia Chrysostomus ante exortas de Gratia difficultates sua exarauit, & nulli imperfectius de Gratia, quam Græci locuti sunt. Tomo 3. lib. 3. c. 19. col. 378.

Tom. 3. lib. 10. cap. 2. col. 1014.

E a Circa eos, qui reprobandi, Deus ante omnem præuisionem peccati actualis, habet uoluntatem fixam eos relinquendi in eo statu, ex quo ceteros liberare statuit. ille autem citra dubium est perditionis, ac damnationis status. b Profecto sic se cum ceteris gerit, ac si neminem liberare, sed omnes damnare statuisset, non sufficientem redemptionem, ac gratiam præparando.

lib. 3. l. 10. cap. 3. col. 1018.

POMERANVS: Huius loci sensus est, nullum mundi ordinem à salute excludi.

CALVINVS: De hominum generibus, non de singulis personis sermo est.

GASPAR MEGANDER: Omnis generis homines, seu de quolibet statu aliquos seruari uelit.

Omnes in eum locum 1. ad Tim. 2. b CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrod. art. 56. Quod Dominus clamauit: Volui (saluare omnes) non dixit, ut Deus; sed tanquam homo, & doctor de sua uoluntate humana.

c CHAMIERVS tom. 3. lib. 7. cap. 6. §. 6. Fecit omnes salutis capaces, potentia scilicet, non proxima, sed remota, ut omnes facti sunt musicae capaces, etiam muti.

D Similem habet censuram in re affini CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 2. §. 4. Porro tamen Græci præ aliis, atque inter eos singulariter Chrysostomus, in extollenda humanæ uoluntatis facultate modum exceperunt; veteres tamen &c.

Et IDEM ibid. cap. 3. §. 10. Illud ergo toties à Chrysostomo repetitum, repudiari necesse est: Quem trahit, uolentem trahit.

E CALVINVS in expositione illius loci: Vult omnes &c. Pueriliter ergo hallucinantur, qui hunc Pauli locum prædestinationi opponunt; si Deus, inquit, indifferenter uult saluos fieri, falsum est alios ad salutem, alios ad exitium, æterno eius consilio esse prædestinatos. Aliquid fortè dicerent, si Paulus hîc de singulis hominibus ageret.

PARALLELVM V.

Christus non pro omnibus mortuus.

IANSENIVS.

A Argumentum pro gratia sufficiente omnium, sumptum ex eo, quod Christus sit redemptor omnium, & pro omni-

HETERODOXI.

A SYNODVS CONTRA-REMONSTRANT. cap. 2. art. 6. Reicit Synodus errorem eorum, qui impetrationis, & applicationis distinctionem usurpant, ut incautis & imperitis hanc opinio-

Iansenius.

Heterodoxi.

omnibus crucifixus & mortuus; usque ad nauseam à Pelagianis, praesertimq. Masfilienisibus, inculcatum fuit, ut mirum sit recentiores tanto studio trita haereticorum arma colligere, & obsoleta recudere. Tomo 3. lib. 3. c. 20. col. 379. 380.

B Christus non pro totius mundi redemptione crucifixus, & mortuus est, sed tantum pro iis qui saluantur. Tomo 1. lib. 8. c. 23. col. 546.

mnium hominum peccatis crucifixum, & mortuum; sed tantum pro fidelibus, & piis. BEZA in *Thesibus de Sacrificio apud Malderum in Anti-Synodicis cap. 7.* Coram Deo, & tota Ecclesia testatur figmentum illud inauditum, & dilutum, Christum videlicet non minus pro impiis, quam pro fidelibus esse mortuum.

ITEM: Siue consilium Dei, siue passionis effectum, siue utrumque spectamus, pro impiis nullo modo est mortuus.

C Proderit illi necessarid Christi sanguis, & mors, pro quo sanguinem illum fuderit, & mortuus fuerit; & cui nullo modo prodest, pro illo nec sanguinem fudit, nec mortuus est. Tomo 3. lib. 3. c. 20. col. 387.

CONTRA-REMONSTRANTES in *Specimine* ipse secundum consilium, mandatum, & commissionem sui Patris mortuus pro omnibus; ... sed pro solis electis.

D Christus pro infidelium in infidelitate morientium, aut iustorum non perseverantium salute, mortuus non est, nec sanguinem fudit, nec semetipsum redemptionem dedit. Tomo 3. lib. 3. c. 20. col. 390.

E Ibid. consequenter: Nec Patrem oravit pro non perseverantium salute.

F Ibid. consequenter. Imò non magis pro aeterna liberatione ipsorum, quam pro diaboli deprecatusest.

G Firmissimam basim errori suo (Masfilienisibus) collocarunt, ista Scripturae loca, quibus Deus dicitur omnes velle salvos fieri, atque esse redemptor omnium... ita otam divini propositi, & praedestinationis efficaciam, totam hominum discretionem, ad humanum arbitrium renocabant. Tomo 3. lib. 3. c. 20. col. 381.

H Quis-

opinionem instillent: Deum, quantum ad se attinet, omnibus hominibus ex aequo ea beneficia voluisse conferre, quae per mortem Christi acquiruntur... Nam isti, dum simulant se distinctionem hanc sano sensu proponere, populo perniciosum Pelagianismum venenum conantur propinare.

B CHAMERUS tom. 3. lib. 9. c. 13. in titulo cap. Non pro quibusvis mortuus Christus.

BOQUINUS, PINGERIUS, & CLEBITIUS apud *Coccius Thesauri Catholicus tom. 1. lib. 2. art. 7.*

Docent Christum non esse pro omnibus omnium hominum peccatis crucifixum, & mortuum; sed tantum pro fidelibus, & piis.

BEZA in *Thesibus de Sacrificio apud Malderum in Anti-Synodicis cap. 7.* Coram Deo, & tota Ecclesia testatur figmentum illud inauditum, & dilutum, Christum videlicet non minus pro impiis, quam pro fidelibus esse mortuum.

ITEM: Siue consilium Dei, siue passionis effectum, siue utrumque spectamus, pro impiis nullo modo est mortuus.

C HIERONYMUS Zanchus in *Misc. doctrinae* 1. Ioan. 2. ait: Sanguis Christi non est secundum propositum Dei, & reipsa pro reprobis, & incredulis effusus, sed tantum pro quibusdam multis, hoc est, electis, & quidem pro omnibus istis multis.

SIMON SIMONIVS contra *Schoegkium lib. 2. fol. 24.* scribit Christum, tantum electorum gratia, seipsum exinanivisse, formam servi assumentem.

Amstelodamensi art. 43. Christus non est tamen ipse secundum consilium, mandatum, & commissionem sui Patris mortuus pro omnibus; ... sed pro solis electis.

D FIDEI GENEVAE CLYPEVS in *dia.* apud *Feuardentium in Thomachia Calanistica lib. 5. cap. 15.* Tantum pro his, (Christus) mortuus est, qui cum recipiunt in tali iustitia, id est, ut perfectum legis pro seipis observatores, & qui pro his Deo perfecte satisfecerit.

CALVINUS in *Io. 1. 2. v. 2.* Sub omnibus reprobos non comprehendit, sed eos designat qui simul credituri erant, & qui per varias mundi plagas dispersi erant.

E CALVINUS in *cap. 17. Ioan.* Christus propter gregis solummodo fuit sollicitus, & pro electis suis dumtaxat oravit.

F BENEDICTVS ARETIVS par. 2. probl. fol. 161. ait: Deum volentem ac scientem excludere Iudam, Pharaonem, Captham, Hierodem, nec esse eorumdem, & aliorum desperantium, & damnatorum Christum Salvatorem.

G CONTRA-REMONSTRANT. in *Specimine Amstelodamensi art. 44.* Qui docent Christum... pro omnibus & singulis hominibus mortuum esse... hic faciunt divinum consilium, & decretum incertum.

Idem

Iansenius.

Heterodoxi.

H Quisquis talia diuine gratie adiutoria infirmis hominibus afferre nititur. . . . Christum frustra venisse, gratis mortuum esse persuadet. Tom. 3. lib. 2. c. 27. col. 212.

H IDEM *ibid.* consequenter: Et faciunt inanem virtutem satisfactionis Christi.

P A R A L L E L V M VI.

Officium & vsus legis.

IANSENIUS.

HETERODOXI.

A Fuit quidam sub lege status, sub quo generaliter, paucis exceptis, ante Saluatoris aduentum, non dabatur gratia sufficiens implendi id, quod iubebatur, multo minus gratia sufficiens ad salutem: sed e contrario talis gratia lationi legis, ac scopo Dei capitaliter repugnabat. To. 3. lib. 3. c. 5. col. 271. sub fin.

B Non ad fuit hominibus, sub vetere lege viuentibus, gratia sufficiens seruandi legem, vel vllum preceptum eius, sed potius impediens. Tom. 3. lib. 3. c. 7. & 8. col. 284. & 288.

Lex iustitiam reddidit difficiliorem, & quasi muro interposito impossibilem. To. 3. lib. 1. c. 8. col. 33.

C Hallucinatur quisquis legem eo scopo datam putat, ut eius luce eruditi, facilius peccata vitarent, aut per gratiam sufficientem eam seruarent; hoc enim Apostolo, & Augustino e diametro contrarium est: sed ut multitudine, & magnitudine peccatorum, qua ex lege sciebatur futura, eorum superbia frangeretur. To. 3. ibidem col. 33. & lib. 1. c. 11. 43.

fitiæ magnum & horribile monstrum, rebellis, pertinax, & durissima: ceruicis bestia est: ita pro conficienda, & conterenda ea, habet opus Deus ingenti forti malleo, scilicet lege.

IDEM in Ep. ad Galatas cap. 3. Lex spiritualiter ostendit nobis peccatum, perterrefacit, & humiliat: atque is totus, & proprius legis vsus est.

CALVINUS 2. Inst. cap. 7. §. 2. Legem propter transgressiones positam esse, docet (Apostolus) nempe, ut homines damnationis conuictos humiliaret.

D Carnalis homo qui legem accipit . . . videlicet, ut quod lex iubet facere aut nolit, aut velit, utrumuis fecerit, plerumque peccabit grauius, quam sine lege peccauisset: grauius quidem, si facere noluerit; periculosius, si voluerit. Tomo. 3. lib. 1. c. 9. col. 37.

E Lex

C ONTRA-REMONSTRANTES in Specim. Amstelrodamensi art. 57. Iudæi, quibus Christus prædicabat, non poterant se convertere, aut credere: nunquam etiam ipsis sufficiens gratia data est, quæ ad conuersionem, aut salutem pertingerent.

IDEM *ibid.* art. 52. Alloquitur verbo suo reprobos Deus, sed ideò, ut furdiores fiant: accendit suum lumen, ut cæciores fiant: docet eos, ut hebetiores maneant: medetur eis, ne sanentur.

C LUTHERVS de seruo arbitrio to. 3. Quæ igitur vitilitas, & necessitas talia (precepta) inuulgandi, cum tot mala videantur inde prouenire: . . . Prima est humiliatio nostræ superbiæ &c.

IDEM in præfatione in vetus testam. tom. 3. Alter legis vsus est . . . ut compescat, & contundat Deus monstrum, & bestiam illam furentem (superbiam.)

IDEM Deus nullâ arte mollire, & humiliare potest (hominem) ut agnoscat suâ miseriam, & damnationem, nisi lege . . . ut ergo opinio iustitiæ

magnum & horribile monstrum, rebellis, pertinax, & durissima: ceruicis bestia est: ita pro conficienda, & conterenda ea, habet opus Deus ingenti forti malleo, scilicet lege.

IDEM in Ep. ad Galatas cap. 3. Lex spiritualiter ostendit nobis peccatum, perterrefacit, & humiliat: atque is totus, & proprius legis vsus est.

CALVINUS 2. Inst. cap. 7. §. 2. Legem propter transgressiones positam esse, docet (Apostolus) nempe, ut homines damnationis conuictos humiliaret.

D LUTHERVS in Ep. ad Galatas cap. 5. Quò plus conantur homines satisfacere legi, hoc magis transgrediuntur.

IDEM tom. 3. in præfatione in vetus Testam. Dicimus legem bonam & vtilem, sed in bono vsu; scilicet ad reuelandas, & augendas spirituales transgressiones.

O 2

E CALVI-

E Lex talis hominibus infirmis data, qua peccatis afflicti grauius adhuc affli-gerentur. Tomo 3. lib. 1. c. 10. col. 41.

F Legis latio illum habebat scopum, vt insonante precepto, ac terribiliter pœnas, nisi hoc facerent, comminante, gratia necessitatem, ipsâ gratiæ adiuuantis subtractione, docerentur. To. 3. lib. 3. c. 5. col. 271.

G Lege comminante doctus, territus & conclusus... nihil illi reliquum super-est nisi vt exclamet: Reus sum; fateor, æ-grotus sum, vincere volens peius victus, atque prostratus sum. Tomo 3. lib. 1. c. 11. col. 45.

H Lex tamquam Pædagogus seuerus atque terribilis infirmos animos ad Chri-sti gratiam agnoscendam inuocandamq; terrore supplicij perduxit. Tomo 3. lib. 1. c. 12. col. 51. Vide totum caput 12. lib. 1.

E CALVINVS 2. Inst. cap. 7. §. 10. Secundum leg-
is officium... quo magis sese retinent, eo
fortius intus accenduntur, feruent, bulliunt,
parati quiduis facere, nisi legis terror obsta-
ret.

F LUTHERVS tom. 3. in prefat. in vetus Testam.
Nam sicut in monte Sina tonitru, fulmen
&c. ... sic lex quando in suo veto est vis,
nihil aliud facit, quam quod reuelat pecca-
tum, efficit iram, acculat, & perterrefacit ho-
minem, vt non procul abint de desperatione.

G LUTHERVS ad Galatas 3. Homo cum sentit
vim legis... dicere solet: perditè vixi, quia
transgressus sum omnia mandata Dei, ideo-
que reus sum aternæ mortis.

H IDEM *ibid.* Pædagogus lex est, quæ non tan-
tum perterrefacit, & vexat, sed verbè totum
suis impellit ad Christum. Vide per totum.

P A R A L L E L U M VII.

Nullam dari gratiam sufficientem.

I A N S E N I V S .

A Gratia sufficiens videtur môstrum
quoddam singulare gratiæ. Tomo 3.
lib. 3. c. 2. col. 254.

B Post lapsum Adæ nullum datur ad-
iutorium verè sufficiens, quin simul effi-
cax sit. Tomo 3. lib. 3. c. 1. col. 250.

C Illud Apostoli 1. ad Corinth. 10. Fide-
lis Deus, qui non patietur vos tentari,
&c. nulla modo tam indiseretè intelli-
gendum, vt hoc in omnibus omnino fide-
libus obseruetur, sed tantum orantibus,
&c. adeoque ferè electis. Tomo 3. lib.
3. c. 13. col. 328.

D Quisquis talia Diuina gratia adiu-
toria infirmis hominibus adferre nititur,
quæ deserant, si velint: in quibus perman-
neant, si velint: cum quibus operentur, si
velint: originalis peccati virus euacuat,
illefas liberi arbitrij vires esse, & Chri-
stum frustra venisse, gratis mortuum esse
persuadet. Tomo 3. lib. 2. c. 27. col. 212.

laxione sui iuris, iterum ostium ad gratiam peccatori referauerit... hi faciunt diuinum
consilium, & decretum incertum, & inanem virtutem satisfactionis Christi.

CALVINVS lib. 3. Inst. cap. 24. §. 3. Duo errores hic cauendi sunt: quia nonnulli coopera-
rium Deo faciunt hominem, vt suffragio suo ratam electionem faciat.

H E T E R O D O X I .

A PËTRVS MOLINEVS in quadam epist. citat
apud Malderi 1. 2. fol. 485. Pellimum, quod
reperio in opinionibus istius nuperis, est grati-
a ista sufficiens, quam dicitur Deus dare omni-
bus hominibus.

CALVINVS lib. 2. Inst. cap. 2. §. 6. Phre-
nicos nihil moror, qui gratiam pariter, & po-
misticuè expositam esse garrunt.

B CALVINVS in Antid. ad sess. 6. §. 10. Motus
Spiritus sancti sic est efficax, vt fidem temper
gignat.

CHAMIERVS tom. 3. lib. 3. cap. 6. §. 12. & 14. Ad
questum Bellarmini: An posito auxilio gratiæ homo
possit legem implere, vel si maluerit, preuaricari, re-
spondet: Illud auxilium gratiæ, si intelligatur ex-
trinsecum, verum esse; si intrinsecum, tunc ne-
cessariò operari.

C CALVINVS in Antid. sess. 6. can. 9. Regenera-
tionis Spiritum non dari nisi electis, quisquis
ignorat, nescio quid in Scripturis teneat.

D CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine
Amstel. art. 44. Qui docent Christum... non
solum electis, sed etiam omnibus aliis homini-
bus... reconciliationem cum Deo impetra-
uiffe... & rem eò perduxisse, vt Deus, sine

PARALLELVIII.

Gratiæ resisti non posse.

IANSENIUS,

HETEREDOXI.

A Nullum adiutorium gratiæ, cuius usus ita ponitur in arbitrio voluntatis, ut illo utatur, aut non utatur; ut illud deserat, aut non deserat; consentiat, aut non consentiat si voluerit: ad medicinale adiutorium (siue veram gratiam Christi) villo modo pertinere potest. Tomo 3, lib. 2. c. 5. col. 103.

qui enim conuertuntur, resistere non possunt oblationi huius resistentiæ.

LUTHERVS de seruo arbitrio: Homo recreatus nihil facit, nihil conatur, quo ad perseuerantiam in regno Spiritus; sed vtrumque facit solus Spiritus in nobis, ut libero arbitrio non relinquatur nisi nihil, & verè nihil. Totus liber de seruo arbitrio eodem spectat.

CONTRA-REMONTANTES in Specimine art. 72. apud Malderum 1. 2. Gratiæ, cuius virtutes, qui vocatur, exterius homo venit, ad eò est efficax, & omnipotens tractio, ut ita tracti homines eiusmodi tractio resistere, nec velint, nec possint, nec velle resistere queant. Similia multa habet in Synodo Dordra. art. 8. 12. &c.

B Nulla omnino gratia Christi, effectu suo caret, sed omnino efficit, ut voluntas velit, & aliquid operetur; unde gratia, & bonum opus ita recipiuntur, ut sicut ex gratia data mox effectus operis consequitur infertur ita vice versa ex defectu operis gratiam non esse datam. Tomo 3. lib. 2. c. 25 col. 202. 204.

C Adiutorium gratiæ ante lapsum Adæ tale erat, ut ab ipso libera voluntatis nupenderet, saluaque maneret illa libertatis in vtramque partem flexibilis indifferentia: nunc verò tale est, quod sua ipse efficacità faciat influere facultatem, nec ipsius libero arbitrio subiaceat. To. 3. lib. 2. c. 4. col. 97.

CALVINVS 2. Institut. cap. 3. §. 10. Talem fuisse hominis adhuc stantis conditionem concedimus, ut potuerit in alteram partem inclinare, sed quò suo exemplo docuerit, quàm modicum sit liberum arbitrium, nisi Deus in nobis & velit, & possit, quid fiet nobis, si ad eum modulum suam gratiam nobis impertitur.

A CALVINVS lib. 2. Institut. cap. 3. §. 10. Medium, quem Sophista imaginantur, motum, cui obsequi, vel repellere liberum sit, apertè excludi videmus, vbi asseritur efficax ad perseuerandum constantia.

CONTRA-REMONTANTES in Specimine art. 73. apud Malderum 1. 2. Hæc gratia meritò dicitur irresistibilis, quia non solum resistentiam, & duritiam à corde hominis re ipsa auferret; sed ipsam auertit resistendi potentiam:

B CALVINVS lib. 2. Institut. cap. 2. §. 10. in initio. Gratiæ voluntatem mouet, non qualiter multis sæculis traditum est & creditum, ut nostræ postea sit electionis, motioni aut obtemperare, aut reflagari; sed illam efficaciter afficiendo.

IDEM in Antidoto sess. 6. §. Porro. Motus Spiritus sancti sic est efficax, ut fidem semper gignat.

IDEM ibid. in can. 4. Dissentiet quidem à Deo hominis voluntas, quam diu erit contraria; verum si in obedientiam composita fuerit, iam sublatum est dissentendi periculum: at qui eam esse diuinæ gratiæ efficaciam . . . auctor est Dominus &c.

C CALVINVS in Antid. sess. 6. sub init. In eo hallucinantur, quòd motum nobis offerri somniant, qui mediam electionem nobis relinquat; nihil autem de efficacia illa cogitant &c.

IDEM ibid. Denique in eo falluntur, quòd nullum obseruant inter regenerationis gratiam, quæ nunc miseriæ nostræ subuenit, & primam, quæ Adæ data fuerat, discrimen. . . quod desereret, cum veller, &c. Idem habet Lutherus in Genes. cap. 2.

P A R A L L E L V M IX.

Nullam partem operis boni esse nostram.

Iansenius.

Heterodoxi.

A PELAGIANE PHRASES SUNT, GRATIAM PRO-
nocare, allicere, cooperari voluntati.
Tom. 1. lib. 5. c. 11. col. 269.

B LAudem boni operis bonaeque volun-
tatis pariter cum Deo, impium esse ex eo
patet, quod, post lapsum hominis, tota laus
bonae voluntatis atque operis in solam
gratiam referenda sit. To. 3. lib. 2. c. 23.
col. 193.

ri homines, ut aliquando se magis verecundos ostendant, quam fuerit Pelagius.

CALVINUS *ibid.* §. sexto capite: Nihil laudis refundi in liberum arbitrium ex bono opere, sed totum Deo tribuendum.

IDEM *ibid.* in *sess. 6. can. 4.* Qui ergo motum aliquem libero arbitrio proprium tribuunt, nihil aliud, quam Spiritum sanctum discernunt.

IDEM *ibid.* in *sess. 6. sub initium*: Sed in quo hominem Deo socium adiungunt? quia gratiam Dei, quam repudiare posset liberè, recipit... quantum ex virtute Dei detrahunt!

IDEM *lib. 3. Instit. cap. 24. §. 1.* Neque id, quemadmodum vulgo accipiunt, qui inter Dei gratiam, voluntatem, cursumque hominis partiuntur... quod si apertè impium est, non dubitemus nostris voluntatibus aut studiis nihil relinquere.

IDEM *ibid.* §. 3. Duo errores hic cauendi sunt, quia nonnulli cooperarium faciunt Deo hominem, ut suffragio suo ratam electionem faciant.

CALVINUS *lib. 2. Instit. cap. 3. §. 6.* Omnes bonorum operum partes à primo motu Dei sunt propriae, & si quia esset vel minima ex nobis facultas, aliqua etiam esset meriti portio.

IDEM *ibid.* §. 11. Unde sequitur eum non partiri inter Deum & nos, ac si ex proprio utriusque motu esset mutua concurrentia.

LUTHERUS *tom. 1. in resolutione propositionum Lipsiensium concl. 2.* Frustra garritur distinctio Sophistarum, actum bonum esse totum à Deo, sed non totaliter; est enim totus, & totaliter à Deo.

P A R A L L E L V M X.

In statu naturæ lapsæ non dari indifferentiam libertatis.

IANSENIUS.

HETERODOXI.

A RECENTIORES QUI IMAGINANTUR ILLUM
tantummodo actum esse in libero
voluntatis arbitrio, quem pro libitu, posi-
tis omnibus ad agendum necessariis, possu-
mus facere, & non facere, sine dubitatio-
ne falluntur. To. 3. lib. 6. c. 4. col. 618.

a Tom. 3.
col. 634.

B A OMNIS OMNINO VOLUNTAS QUANTUM-
cumque ad unum determinata, nullà tali
necessitate, qua dicitur necesse esse, ut ve-
lit, desinit esse libera. b Voluntas enim
seu

b col. 625.

A CALVINUS in *Antid. sess. 6. ad can. 5.* De ve-
ro ne moueamus rixam, sed quia libe-
rum arbitrium intelligunt eligendi facultate,
quae sit in utramque partem libera & soluta,
titulum sine re esse qui affirmant, Christum
habent auctorem.

B LUTHERUS in *enarratione in Psalmos in resolu-
tione circa concl. 7.* Liberum arbitrium est si-
gmētum in rebus, seu titulus sine re, quia nul-
li est in manu sua quidpiam cogitare, vel ma-
li, vel boni, sed omnia (ut Wicleli articulus
Con-

Iansenius. Heterodoxi.

seu volitio, & libera volitio idem sunt, sicut velle & liberè velle, & impossibile est, ut velle non sit liberum.

autem libertas, posse agere & non agere, posse sic, aut aliter agere. Itaque in quaestione vocatur, si libera voluntas, & quatenus libera sit? Responsio: Quandoquidem omnia, quæ eueniunt, necessariò iuxta diuinam prædestinationem eueniant, nulla est arbitrij nostri libertas.

CHAMIERVS tom. 3. lib. 2. cap. 8. n. 21. Verumtamen, ut alias dixi, retineatur sanè non tantùm liberum arbitrium Latinorum, sed & τὸ αὐτεξέσιον Græcorum, ne inutili λογικῆς tempus inutiliter teramus . . . hoc saluo (nimirum hominem necessariò agere) salua pax esto.

Constantiæ damnatus rectè docet) de necessitate absoluta eueniunt.

MELANCTHON in locis Theologicis VVittenberga editis, de viribus hominis, & libero arbitrio: Est

constantia, quæ non patitur, ut aliter agat, quam voluit. Itaque in quaestione vocatur, si libera voluntas, & quatenus libera sit? Responsio: Quandoquidem omnia, quæ eueniunt, necessariò iuxta diuinam prædestinationem eueniant, nulla est arbitrij nostri libertas.

CHAMIERVS tom. 3. lib. 2. cap. 8. n. 21. Verumtamen, ut alias dixi, retineatur sanè non tantùm liberum arbitrium Latinorum, sed & τὸ αὐτεξέσιον Græcorum, ne inutili λογικῆς tempus inutiliter teramus . . . hoc saluo (nimirum hominem necessariò agere) salua pax esto.

a Tom. 3. l. 6. cap. 12. col. 613. b lib. 6. c. 6. col. 614. c l. 6. cap. 6. col. 615. d lib. 3. c. 19. col. 869.

Ca Nihil aliud libero generaliter repugnat, quam necessitatis illius prementis, cogentis, violentia; b non verò necessitas voluntaria, quæ scilicet simpliciter necesse est aliquid fieri. c Siue, sola necessitas coactionis admittit libertatem, non necessitas simplex. d Hinc nulla gratia efficaciam, nulla necessitas actibus nostris liberis formidanda est, sed sola vis coactionis, & necessitas violentia, & c.

c VVICLEFISTÆ apud VValdensem l. i. doctrinalis fidei c. 23. Respondet: Quòd Deus non necessitat necessitate coactionis ad bonum, vel malum futurum, quia illa sola tollit arbitrij dignitatem, non autem alia necessitas præueniens absolutè futuritionem effectus.

LVTHERVVS tom. 3. de seruo arbitrio: Sequitur necessariò nos operari: necessariò dico, non coactè. . . hoc est, homo cùm vacat Spiritu Dei, non quidem violentiâ velut raptus oborto collo nolens facit. . . sed sponte & libenti voluntate facit.

Idem ibid. Facimus volentes & lubentes

pro natura voluntatis, quæ si cogeretur, voluntas non esset, nam coactio potius est, ut sic dicam, noluntas.

BVCERVS lib. de concordia doctrina, explicat Lutherum, quòd solam libertatem à necessitate negauerit, sed libertatem à coactione concesserit, apud Bellarminum lib. de gratia & libero arb. cap. 4. in medio.

CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 2. §. 7. Liberi ergo arbitrij hoc modo dicitur homo, non quia liberam habeat boni, æquè ac mali electionem, sed quia malè voluntate agit, non coactione: optimè id quidem & c.

CALVINVS de libero arb. contra Pighium lib. 2. Si coactioni opponitur libertas, liberum arbitrium esse, & fateor, & constanter asseuero; ac pro hæretico habeo, quisquis secus sentiat.

D Certissimum, est non venisse veteribus in mentem, ut libertatem Dei in eo ponerent, quòd potest hoc, vel illud bonum facere, ut Recentiores putant, sed in hoc ipso, quòd liberrimè, quamuis necessariò, iustitiam, bonitatemq; suam diligit. To. 3. lib. 6. c. 7. col. 639.

D CALVINVS lib. 2. Instit. c. 3. §. 5. Si liberam Dei voluntatem non impedit, quòd necesse est illum bene agere; si diabolus, qui non nisi malè agere potest, voluntate tamen peccat; quis hominem idèd minùs voluntariè peccare dicet, quòd sit peccandi necessitati obnoxius? (ex usdem Augustini locis, ex quibus Iansenius.)

a Tom. 3. col. 774. b Tom. 3. col. 641. c Tom. 3. col. 784.

Ea In beatis voluntas eò magis est libera, quò magis peccare non potest. b Per illam autem intelligo eam, quæ est stabilis, perpetua, ac immutabilis volitio non deficiendi ex amore Dei: c è contra demones perfectissimè liberi à iustitia, seruicij peccati amiserunt penitus libertatem ad bonum, retenti tamen perfectissima libertate ad malum.

E CHAMIERVS tom. 3. lib. 2. cap. 4. n. 2. Arbitrium Dei, Angelorum, diaboli, hominum glorificatorum & damnatorum est liberum; at eorundem arbitrium non est liberum à necessitate interna, ergo non semper arbitrium est liberum à necessitate interna.

Voluntas concupiscentia imperio, & ponderi ita indefinenter seruit, eodem plane modo, quo voluntas Beatorum in omnibus omnino motibus seruit Diuinae charitati. Tomo 3. lib. 1. c. 4. col. 16.

Cum

a tom. 3. l. 7.
c. 10. col.
779.

F a Cum arbitrio in utramque partem libero, & flexibili conditus est primus homo; sed ex spontanea discretionem illa æquabilis libertatis indifferentia periit: bita ut homo hic & nunc in singulis actibus quadam humanis viribus insolubili peccandi necessitate teneatur.

b tom. 2. de
stat. nat.
lap. l. 4. c.
18. col. 632.

CALVINUS lib. 1. Instit. cap. 15. c. 8. Qui verò perdit, & in spirituale exitum demerso, liberum arbitrium adhuc querunt, inter Philosophorum placita, & cælestem doctrinam partiendo, planè desipiunt, ut nec cælum, nec terram attingant.

IDEM *ibid.* Poterat igitur Adam stare, si vellet, quando non nisi propria voluntate cecidit; sed quia in utramque partem flexibilis erat eius voluntas, idè tam facile prolapsus est. Idem dicit de libero arbitrio lib. 2. contra Pighium.

CALVINUS ex iisdem penè rationibus & testimoniis idem agit lib. 2. Instit. cap. 5. §. 4. & seqq.

LUTHERVS in Genes. cap. 3. Adam fuit, ut sic dicam, medius... Angeli, ut nunc sunt, non possunt cadere, Adam autem potuit cadere; fuit enim in illo statu, in quo poterat fieri immortalis... poterat enim ab ista innocentia puerili ruere in maledictionem, peccatum, & mortem, sicut accidit. Hanc autem Adams libertatis indifferentiam post lapsum præfuit esse deperditam, docet Lutherus toto libro de seruo arbitrio.

Christi se discipulos esse professi, in homine perdit, & in spirituale exitum demerso, liberum arbitrium adhuc querunt, inter Philosophorum placita, & cælestem doctrinam partiendo, planè desipiunt, ut nec cælum, nec terram attingant.

P A R A L L E L V M X I.

Deus impossibilia iubet.

IANSENIUS.

HETERODOXI.

Sunt quadam homini præcepta, secundum statum, & vires in quibus constituitur, impossibilia; nec adest semper gratia, quæ præcepta illa implere sufficiamus. To. 3. lib. 3. c. 13. col. 325.

LUTHERVS in Consultat. rationis Latomæ. Tot Scripturæ testimonia, probant mandatum esse impossibile nobis, ut nihil sit manifestius.

MELANCTHON ad cap. 4. Ep. ad Rom. c. 1. Cum mandat lex diligi Deum; perinde impossibilia iubet, atque si præcipiat nobis transuolare Caucaſum.

CALVINUS lib. 2. Instit. cap. 7. Sit extra controuersiam, impossibile esse, in hac carne, legis implementum.

IDEM *ibid.* §. 5. Quòd autem impossibile legis obseruationem diximus, ad est paucis verbis explicandum, simul & confirmandum: solet enim vulgò, absurdissima sententia videri.

CONTRA-REMONSTRANTE art. 53. in Specimine Amstel. Deus ab omnibus hominibus... exigit seruitium & obedientiam; sed potestatem obediendi non vult omnibus dare: cuius fidei ab omnibus, quibus verbum annuntiatur; sed non vult omnibus ipsis dare fidem.

B Impotentia implendi præcepta, reperitur etiam in iustis, qui & fidem Christi, & charitatem iustitia susceperunt. To. 3. lib. 2. c. 32. col. 236.

IOANNES MONHEMIVS dialog. 3. Nemo, quantumuis perfectus, præstare potest quod lex iubet.

MELANCTHON in Apologia, titulo de Veteri monasticis: Extrema impietas est sentire, quòd Decalogus ita satisfaciant, ut merita supersint, cum hæc præcepta omnes sanctos acculent: Diliges Dominum &c. Item: Non concupisces, &c.

LUTHERVS in Ep. ad Galatas cap. 4. Impossibile est humanam naturam implere legem: imò in iustificatis, qui habent Spiritum sanctum, repugnat lex membrorum legi mentis.

IDEM in psal. 51. Decalogus nunquam potest plenè præstari.

C Ita peccato periit libertas arbitrij ad faciendum bonum, ut ante gratiam non solum non possit, vniuersam legem moralis honestatis implere, sed nec vniam quidem, nec vnum opus eius. Tomo. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 4. c. 19. col. 631.

IDEM in propositionibus de lege, contra Ammonios. Lex est planè inutilis, & impossibilis.

Sine

CHEMN-

D a Sine gratiâ superari non potest vlla tentatio: vel si superetur, alio etiam peccato superatur; b nec sine eâ, vel vnum præceptum legis naturalis, impleri potest, sic vt peccatum illâ obseruatione vitetur.

E Improbatur Iansenius hanc sententiam ex Ep. ad Demetriadem. Nec impossibile aliquid voluit imperare, qui iustus; nec damnaturus hominem fuit pro eo, quod vitare non potuit, qui pius est. Tomo 1. lib. 4. c. 16. col. 218.

F Nam hoc idem sibi vult Augustinus, quando contra Pelagianos præceptorum possibilitatem contentiosissimè inculcantes, dicit, & c. Tomo 3. lib. 3. c. 13. col. 324.

G Quamuis homini desit gratia sufficiens, qua præcepta possit implere, non propterea frustra esse præcepta, consilia, monitiones: habent enim vsum significandi homini, vt si forte possit, faciat quod iubetur. Si non possit, infirmitatem doleat, oretq; pro viribus impetrandis. Tomo 3. lib. 3. c. 17. col. 354.

H Tertia utilitas (præceptorum) vt non solum sciant, tam boni, quam mali, quid sibi faciendum sit; sed etiam qui non faciunt, sint inexcusabiles. To. 3. col. 356.

I Etsi præcepta impossibilia, ea tamen non esse frustra, ostendere conatur Iansenius. Tomo 3. lib. 3. c. 17. col. 352. & seq.

D CHEMNITIVS in examine Trid. ad sess. 6. cap. 11. & can. 18. tota questione 3. Quamdiu igitur caro spiritui repugnat, lex non potest perfectè impleri.

E LVTHERVVS in responsione ad dialog. Syluestri. Pessimè facis, quod negas Saluatorem, impossibilia iussisse: plusquam pessimè facis, quod hoc falsitatem audes appellare: non possumus, in hac vita mandata Dei implere.

F CALVINVS in Antid. ad sess. 6. Cap. 11. Impossibile esse assero, quod Scripturæ nunquam futurum pronuntiant. Vexabant Augustinum hac calumniâ Pelagiani, quod diceret Dei præcepta ad obseruandum, esse impossibilia.

IDEM 2. Inst. cap. 7. §. 5. Eiusmodi argutiâ vexabant Augustinum Pelagianij iniuriam fieri Deo, si plus iubeat, quam per eius gratiam præstare queant fideles.

G CHEMNITIVS in examine Trid. ad sess. 6. can. 4. & 5. Non sunt frustra (præcepta) etsi nihil possit liberum arbitrium, sine gratia necessitante, quam soli electi habent.

CALVINVS lib. 2. Inst. cap. 5. §. 7. Impij, dum aduersari Deo suas libidines per legem edocti, suo ipsorum testimonio rei hiant. Pij, dum suæ impotentiae admoniti, ad gratiam confugiunt.

H CALVINVS ibid. §. 4. Verbum idem, dum reprobis destinatur, etsi non in eorum correctionem, in alium tamen vsum valere facit, quo & in præsens conscientie testimonio vrgeantur, & in iudicij die magis reddantur inexcusabiles.

I IDEM facit Calvinus ex iisdem penè testimoniis, & rationibus lib. 2. Inst. cap. 5. §. 4. & seqq.

PARALLELVM XII.

Ignorantia inuincibilis non excusat à peccato.

IANSENIVS.

A Ignorantiâ, etiam qua necessitatis est, non voluntatis, hoc est inuincibilem non carere peccato, vt dogma fidei, ab antiquis traditum, & contrarium solemnè Pelagianorum dogma fuit.

Tom. 2. de stat. nat. lap. lib. 2. tit. & textu cap. 2. col. 287.

excusante. Quisquis inuincibilem ignorantiam, excusationem mereri statuit, inuertit Scripturam sanctam, & tollit è mundo Christum iustitæ solem.

HETERODOXI.

A LVTHERVVS in Genes. cap. 12. Scholastici inuincibilem ignorantiam dixerunt excusabilem, id est, peccatum prorsus tollat: hoc si statuamus verum esse, sequetur, etiam si sine Christo homines saluari, si faciant, quod in se est: tanta caritas est in Papæ Scholis, & Ecclesiis.

IDEM ibid. Falsa est ista celeberrimorum sententia, de ignorantia inuincibili

P Ignorantia

Iansenius.

B Ignorantia inuincibilis iuris naturalis, non excusat à peccato delinquentes.

Tomo. 2. de stat. nat. lap. lib. 2. cap. 5. col. 310.

Doctrina supra tradita de alia ignorantia intelligi non potest, quàm de illa, quæ dicitur esse iuris naturalis.

Tom. 2. lib. 2. de stat. nat. lap. c. 5. col. 306.

Heterodoxi.

B LUTHERVS in *Genes. c. 12.* In politicis negotiis potest esse locus inuincibili ignorantie Sed hæc ad res sacras, & conscientia negotia transferenda non sunt.

CALVINVS lib. 2. *instit. cap. 2. §. 25.* Eorum est repudianda opinio, qui consultam malitiam, & prauitatem in omnibus peccatis, intercedere tradunt, nimium enim experimur, quoties labamur cum bonâ nostrâ intentione.

P A R A L L E L V M XIII.

Non dari opera moraliter bona naturalis ordinis.

IANSENIVS.

A *Ita peccato periit libertas arbitrij ad faciendum bonum, ut, ante gratiam, non solum non possit vniuersam legem moralis honestatis implere, sed nec vnâ quidem, nec vnum opus eius, ita inducta est peccandi necessitas, ut in omni actu, quo legem sibi videtur vel seruare, vel transgredi reus alicuius peccati teneatur.*

Tomo 2. de stat. nat. lap. lib. 4. cap. 18. col. 632.

B *Viribus natura peccatum sine peccato non vitatur, nec lex vlla seruatur.*

Tomo. 2. de stat. nat. lap. lib. 3. cap. 20. col. 525.

C *Pelagiani doctrinam suam, quod possint fieri opera natura moraliter bona, fundant in loco Apostoli, ad Rom. 2. Genes quæ legem non habent &c. quæ sunt dissonantia à doctrinâ Ecclesiast. veritate.*

Tomo 1. lib. 4. cap. 8. col. 202.

IBID. *Omni iustitiâ vsque ad minimam particulam, hominem spoliamus, donec solâ misericordiâ in spem vitæ æternæ regeneratus fuerit.*

IBID. *lib. 2. instit. cap. 3. §. 2. Graui telo confoditur, eius ingenium, quum omnes, quæ inde prodeunt cogitationes, vt stultæ, friuolæ, insanæ, peruersæ irridentur.*

PETRVS MARTYR in *Ep. ad Rom. cap. 9. v. 18.* Qui regenerati non sunt, nihil quod Deo placeat præstare possunt, imò quidquid agunt, semper peccant.

P A R A L L E L V M XIV.

Omnia opera infidelium esse peccata.

IANSENIVS.

A *Omnia opera infidelium, sunt peccata: & virtutes Philosophorum sicut vitia.*

Tomo 2. de statu nat. lap. lib. 4. cap. 17. col. 652.

Idem

HETERODOXI.

A **CHEMNITIVS** in *Exa. Trid. in sess. 6. can. 6. & 7.* Infidelium opera, non inter verè bona opera, sed inter peccata recensenda sunt.

LUTHERVS in *Genes. cap. 8.* Si igitur hoc, quasi

Heterodoxi.

quasi somnium vitæ, & externam hanc laruam consideres, pulcherrimum factum est; sed coram Deo est fœda idololatria.

CALVINVS lib.3. *Instit.* cap.14. §.4. Est maledictum, (*opus infidelium*) nec modò nullius ad iustitiam pretij; sed certi in damnationem meriti, quidquid cogitat, meditatur, perficit homo, antequam Deo per fidem reconcilietur.

CHAMIERVS lib.4. cap.6. n.1. Quidquid fit absque fide, peccatum est. *Quod probat toto illo capite, & sequentibus, ex eisdem serè locis Augustini, & Scripturæ, quibus Iansenius.*

MELANCTHON in Ep. ad Rom. cap.14. v.14. Omne quod non est ex fide, peccatum est.

IANSENIUS.

B *Idem docet fusè ex professo, de virtutibus Romanorum.*

Tomo 2. de statu nat. lapsæ lib.4. cap.11. 12. & 13.

C *Sola absentia fidei sufficit, ut omnia opera infidelium vera sint peccata.*

Tomo 2. de statu naturæ lapsæ lib.4. cap.3. col.533.

D *Nullum omnino fieri potest opus bonum, hoc est sine peccato, nisi ad finem, in quem referri vera sapientia præcipit, hoc est, in Deum propter se dilectum, referatur.*

Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib.3. cap.17. col.509.

E *Hæc est ratio, cur huiusmodi opera (infidelium) sint peccata, quia non ad illum finem referuntur, quo vera sapientia referenda esse præscribit.*

Tomo 2. col.511. Ibidem per totum cap.17.

IDEM *ibid.* Infidelium voluntas, eo ipso quo destituitur charitate, mala est.

IDEM *ibid.* n.25. Non est necesse, aliquem operari propter diabolum ut peccet; sed sufficit omnino non operari propter Deum.

PETRVS MARTYR in Ep. ad Rom. cap.2. v.14. Præclata eorum opera, (*infidelium*) licet quoad ipsos peccata essent, tamen ex sua natura vel genere cum accederent ad illa quæ Deus in lege præcepit, damnari non poterant humano iudicio: coram Deo tamen præua ea fuisse, idè non est dubium quòd ad congruum finem minimè referrentur.

P A R A L L E L V M X V .

Attritio ex metu gehennæ mala.

IANSENIUS.

A *Impossibile est, ut ille, qui in peccandi proposito constitutus est, solâ pænæ formidine*

HETERODOXI.

B CALVINVS lib.3. *Instit.* cap.14. §.3. Constituit igitur (*Augustinus*) omnes Fabricios, Scipiones, Carones, in illis suis præclaris facinoribus hoc peccasse, quod cum fidei luce carerent, non ad eum finem ipsa retulerunt, ad quem referre debuerunt.

LVTHERVVS in Ep. ad Galatas c.4. Opera extra fidem facta, ut maximè in speciem sancta videantur, sub peccato, & maledicto sunt.

C BVCERVS 1. ad Rom. cap.14. v.23. Quod fide caret, non modò ingratum, sed & abominabile est coram Deo.

CALVINVS in *Antid.* Trid. sess.6. in can.7. Sine qua (*fide*) quæ videntur bona opera, in peccata vertuntur.

D CALVINVS in *Antid.* sess.6. in can.7. Idè peccant infideles, quidquid agant, quòd facta sua non ad legitimum finem referunt. *vbi iisdem locis Augustini vitur, quibus Iansenius.*

IDEM lib.3. *Instit.* cap.14. §.3. Quia ergo scopum non respiciunt, quem Dei sapientia præscribit, tamen officium bonum videtur, quòd agunt, sine tamen peruerso peccatum est. *Quod toto serè capite probat.*

E CHAMIERVS lib.4. cap.10. n.2. Ut alia omnia decissent, certè nihil agit infidelis propter Deum; atqui hic finis si desit, nihil est, quod possit bene fieri.

HETERODOXI.

A LVTHERVVS in *assertione articulorum contra Bullam Leonis ass.*4. Imperfecta charitas morituri secum fert necessariò magnum timorem

Iansenius. Heterodoxi.

midine ita mutet voluntatem, peccatum detestetur, ut non peccet.

b Tom. 3.
col. 572.

A b Quia & id est principium, esse impossibile ut sic mutet voluntatem, nam hoc proprium officium charitatis est.

a Tom. 3.
col. 587.

B a Præceptum bonum ex timore, ne quidem concupisci potest, sed solâ charitate.

a Tom. 3.
col. 584.

C a Iustitia, quam ex formidine quis operatur . . . non est vera, sed ex affectu inquinato orta. b. Nullum enim opus, potest esse bonum, nisi in finem, in quem referri vera sapientia præcipit, hoc est in Deum propter se dilectum, referatur.

a Tom. 3.
col. 577.

D a Timens, quidquid ex illo timore fecerit, nihil ex animo, nihil ex corde, nihil volenter, nihil coram Deo; sed tantum in speciem coram hominibus, operatur. Hinc non est amicus rectitudinis, nec Dei; sed potius hostiles erga eum animos gerit; b & potius non implet operando legem quam implet.

b Tom. 3.
col. 584.

E Quæ omnia præcipue declarant doctrinam istam, quam Scholastici quidam tradunt de dolore peccatorum, ex solo gehenne metu, non solum Augustini principis fundatissimis, & per omnes eius lucubrationes diffusis ex diametro repugnare; sed etiam à Synodi Tridentina Patribus, multis modis proscriptam esse; quam, non perfecta veritas, sed solâ inutilis, imò perniciofa erga peccat ores misericordia peperit.

Tom. 3. lib. 5. c. 35. col. 597.

morem, qui se solo satis est facere penam Purgatorij, & impedire introitum regni.

B LUTHERVS in Epist. ad Sulpicium: Penitentia vera non est, nisi quæ ab amore iustitiæ, & Dei incipit, & hoc est principium penitentia.

IDEM ibid. Resipiscencia, & intelligentia sui mali sine mutatione affectus, & amoris fieri est impossibile.

C CHEMMITIVS in exa. Trid. de contritione, in fine sess. 14. can. 5. Contritio expanscens, consideratione iræ, & iudicij Dei, si non oriatur ex dilectione Dei, etiam si accedat fides, peccens, & statuens remitti nobis, peccata propter Christum, tamen est non salutaris, sed ludæ penitentia.

D LUTHERVS in assertionibus articuloꝝ contra Bullam Leonis ass. 6. Contritio, quæ paratur per discussionem, & collectionem, & detestationem peccatorum, quâ quis recogitat annos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum gravitatem, multitudinem, hæditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & acquisitionem æternæ damnationis, hæc contritio facit hypocritam, imò magis peccatorem. Hæc propositio in terminis damnata est à Tridentino sess. 14. can. 5.

IDEM in serm. de penit. Quò magis timore penæ, & dolore damni conteruntur, eò magis peccant, & afficiuntur suis peccatis, quæ coguntur, non autem volunt odisse.

E IDEM ibid. Vocant (Papista) attritionem, proximè disponentem ad contritionem: quæ opinionem errorem ego iudico.

Nota: Calvinum hic esse benigniorem Læticiam nam in Antiq. Trid. sess. 6. can. 8. Si quis dicat metum peccatum esse, anathema sit. respondet: Amor, nec cuiquam id puro in mentem venisse, quæ ab illo describitur, veram penitentiam contritæ.

PARALLELVM XVI.

Amor concupiscentiæ respectu Dei, vitiosus est.
Iansenius. Heterodoxi.

A C oncupiscentia respectu Dei amor vitiosus est.

Tom. 3. lib. 5. cap. 9. col. 525.

B Spem Christianam deprimunt, qui eam subtrahunt charitati, & quodam sinceritatis adulterio puritatem divinæ, & gratiæ charitatis in concupiscentiæ amore, aut in mercenaria cupiditatis fœditatem vertunt.

Tom. 3. lib. 5. c. 9. col. 526.

A LUTHERVS in assertion. articuloꝝ contra Bullam Leonis ass. 6. Contritio, quæ paratur per amissionem æternæ beatitudinis, facit hypocritam, imò magis peccatorem.

B CALVINVS in Antiq. ad sess. 6. can. 25. Dei iudicio nihil est sincerum, nec probum, nisi quod ex perfecto eius amore manat.

Abste

IDEM

Iansenius.

Heterodoxi.

c Absit, ut in Christianus propter retributionem operetur, ipsum Deum mercedem tanquam sibi vtilem expectando.
Tom. 3. lib. 5. c. 10. col. 330.

c IDEM *ibid.* can. 31. Cum ingenuam à filiis suis obedientiam requirat Deus, seruire huiusmodi obsequium (inuitu scilicet mercedis operari) nõ repudiabit modò, sed procul etiam reiiciet.

BVGARVS DE MONTE FALCONE in *Catalauniã* damnatus fuit ob hanc doctrinam; vt refert Bernardus de Luxemburgo, in *Catalogo hereticorum*.

P A R A L L E L V M X V I I .

Præcepto, *Non concupisces*, prohibiti motus indeliberati.

I A N S E N I V S .

H E T E R O D O X I

A Per præceptum, *Non concupisces*, ipsi motus concupiscentiæ intelliguntur prohiberi: ideoq; illud præceptum solùm est in celo complendum. . . . Et infra.

B Huius vitæ iustitiam hic perfici, quando concupiscentiis, eisi tumultuantibus, non consentimus.

Tom. 2. de statu nat. lap. lib. 2. cap. 24. col. 414.

A CALVINVS l. 3. *insti.* cap. 3. §. 10. Augustinus tum demum fieri peccatum docet, quando primæ appetitioni cedit voluntas: Nos autem illud ipsum pro peccato habemus, quod aliquã omnino cupiditate contra legem Dei homo titillatur, &c.

B IDEM in *Ep. ad Rom.* cap. 7. v. 7. Intellexit (homo) se esse peccatorem, dum vidit concupiscentiam lege prohiberi, quã nemo hominum vacuus est.

IDEM in *Antid. sess. 5. decreto de originali*: Negari, nisi impudenter, non potest, quin repugnantia aduersus legem Dei verè sit peccatum. . . . sequitur ergo, suapte naturã esse peccatum, tamen non imputetur.

Agi de concupiscentia motibus indeliberatis, quos dixerat Concilium non nocere, nisi consensus accedat.

MELANCTHON secutus magistrum suum Lutherum, in locis communibus, de 9. & 10. præcepto. Sciamus lege Dei. . . . accusari, & damnari etiam vitium hærens in hac deprauata hominum naturã, quod vocant concupiscentiam; non enim tantum damnat hic vitiosos affectus, ad quos accedit consensus, sed etiam ipsam prauam inclinationem.

CHAMIERVS Tom. 3. lib. 10. cap. 6. §. 15. Itaque cum concupiscentiam hanc, quæ ex deliberatione voluntaria est, constet vtrunque esse peccatum, & prohiberi hoc decimo legis mandato, sitque tantum controuersia de altera, hanc etiam iam nos dicimus prohiberi hoc mandato.

P A R A L L E L V M X V I I I .

Diua Virgo non potuit esse immunis à peccato originali, & contrarium est erroneum.

I A N S E N I V S .

H E T E R O D O X I .

A Nullum qualecumque malum inferri à Deo potest creaturæ rationali, sine culpa.

Tom. 2. de stat. puræ nat. lib. 3. c. 11. col. 925. in titulo capituli.

B CHAMIERVS Tom. 3. lib. 5. cap. 7. Hæc immunitas, (D. Virginis) repugnat Scripturæ, quæ definit, vno dempto Christo, in omnes homines deriuatum esse peccatum: repugnat traditioni Ecclesiæ.

Imposs-

P 3

IDEM

Iansenius.

Heterodoxi.

B Impossibile est miseriam à Deo infligi sine culpa precedente.

Tomo 2. de statu puræ nat. lib.1. cap. 14. col. 746.

C Ex miseris puræ naturæ cogimur ad diversas impietates, ad blasphemiam, ad Manichæismum (quia nempe in illa culpa non fuisset.)

Tomo 2. de statu puræ naturæ lib. 3. c. 15. col. 945. in titulo capitis.

Sed B. Virgo passæ est miseriam, & poenitentiam huius vitæ, & mortuæ est; & iuxta Tridentinum sess. 6. can. 23. omni peccato actuali caruit, ergo. Consequentiam formet lector.

B IDEM ibid. c. 11. §. 1. Quicumque obnoxius est miseris à peccato, nec propter merè aliena peccata, is est obnoxius peccato; at Beata Virgo, obnoxia fuit miseris, quæ à peccato, nec propter merè aliena peccata; ergo Virgo Beata fuit obnoxia peccato.

C MATTHIAS ILLYRICVS centuria 9. cap. 10. Tilmannus Heshufius in lib. de sexcentis erroribus Pontificum tit. de peccato num. vltimo. Martinus Chemnitius in examine Trid. sess. 6. in appendice ad decretum V. docent erroneam esse sententiam, quæ facit Beatam Virginem, peccati originalis expertem.

Amice lector, Antistiteræ partem vtramque æqualibus hinc inde momentis æquilibrem vbi sedulo inter se contuleris, stylique acrimoniam, censurandi temeritatem, ac arrogantiam, phrasim haud dissimilem, rem ipsam, scopum denique, ac symbola omnia iustâ æstimatione appenderis; nunquid censebis Ianseniano calculo absolutum iri nostri temporis hæreticos, in vniuersa propemodum de Providentiæ Diuinæ serie doctrinæ; damnandos autem omnium gentium, ac sæculorum Doctores Catholicos? utcumque arbitrare, certè id nos allecutos confidimus, ne splendido ac specioso titulo Augustiniani nominis, interpretis verò Episcopi, ac Doctoris Theologi. prætexta dogmata, eadem fortasse, quæ à vicinis nostris Heterodoxis eodem Augustini inuolucro subdolè propinata sunt, atque etiamnum (pro dolor!) propinantur, incautum fallant.